

WORKSHOP LEEFGEBIEDBENADERING

25 oktober 2013

Dagvoorzitter Ruud Foppen

Waar staat de VHR voor

VERENIGING HET REEWILD

Doelstelling Vereniging het Reewild

**Het in stand houden van gezonde populaties
reeën in Nederland**

Samenleven met reeën

Mens:

16,9 miljoen

Ree:

➤ **100.000**

Gevolg: problemen en knelpunten!

- **Verkeersveiligheid**
- **Schade aan bossen en gewassen**
- **Schade aan de soort zelf**

Beheer

Beheer is noodzakelijk om problemen en knelpunten op te lossen of te beperken.

Wie zijn er allemaal betrokken?

- **Ree**
- **Overheid**
- **Provincie**
- **FBE**
- **Gemeenten**
- **Grondgebruikers, TBO, particulier**
- **WBE, jachthouder**
- **Maatschappij, etc.**

Gecoördineerd beheer

Metafoor

Advies VHR voor beheer reeën in Nederland

- Gecoördineerd
- Populaties reeën
- Leefgebiedgrenzen en geen bestuurlijke grenzen
- Eén beheerplan en werkplannen op maat
- Gebruik maken van de bestaande bestuurlijke structuren

Op basis van dit advies is een pilot uitgewerkt in Utrecht.

De VHR wil graag van u weten hoe u tegenover dit advies staat.

Reeënbeheer, doen we het goed?

Rik Schoon

Inhoudelijk deskundige grofwild

Het gaat goed met het ree

Zo goed dat we overlast ervaren

Verkeersveiligheid: > 1 aanrijding per uur

In het verlengde daarvan: dierenwelzijn

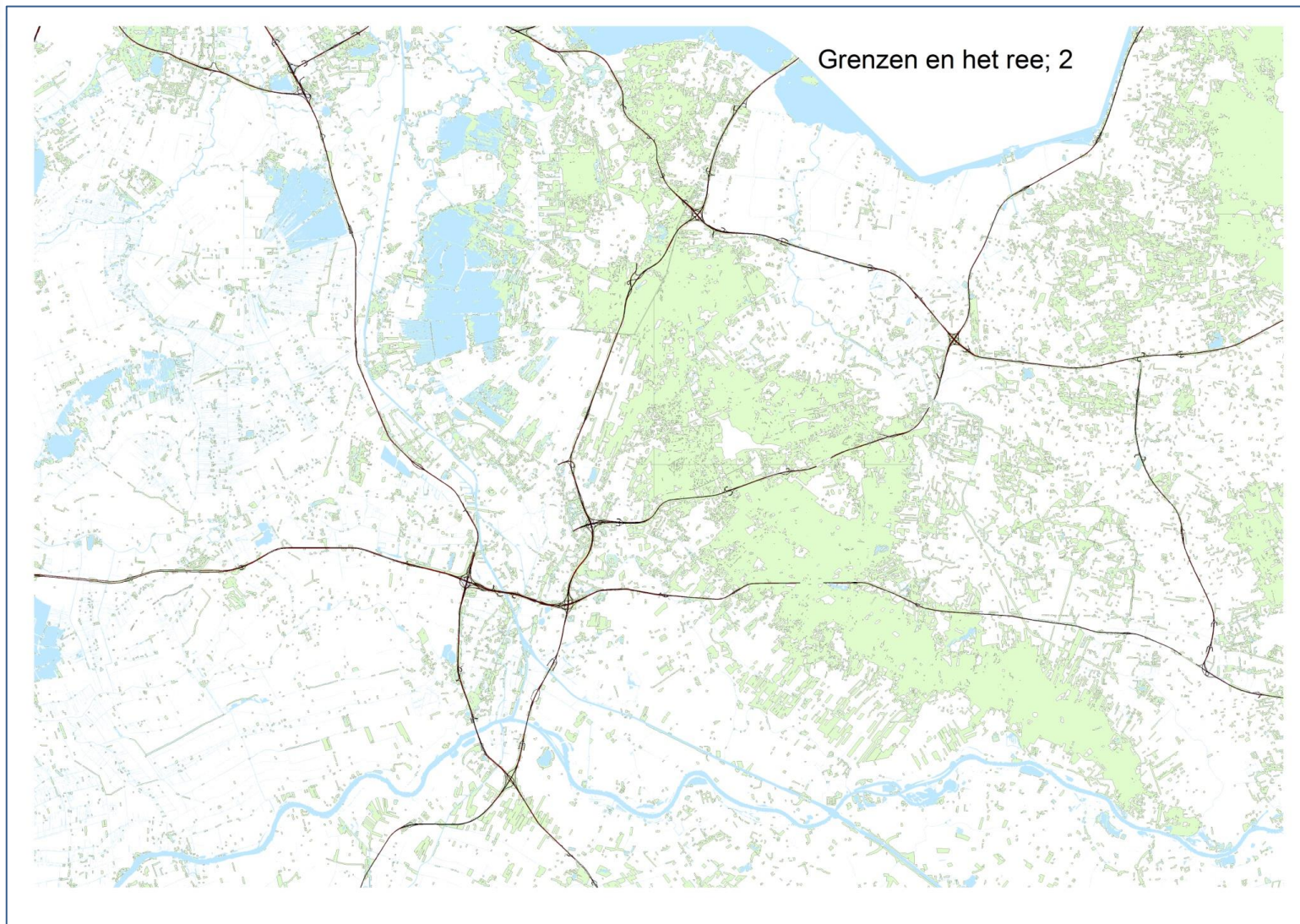
Dierenwelzijn

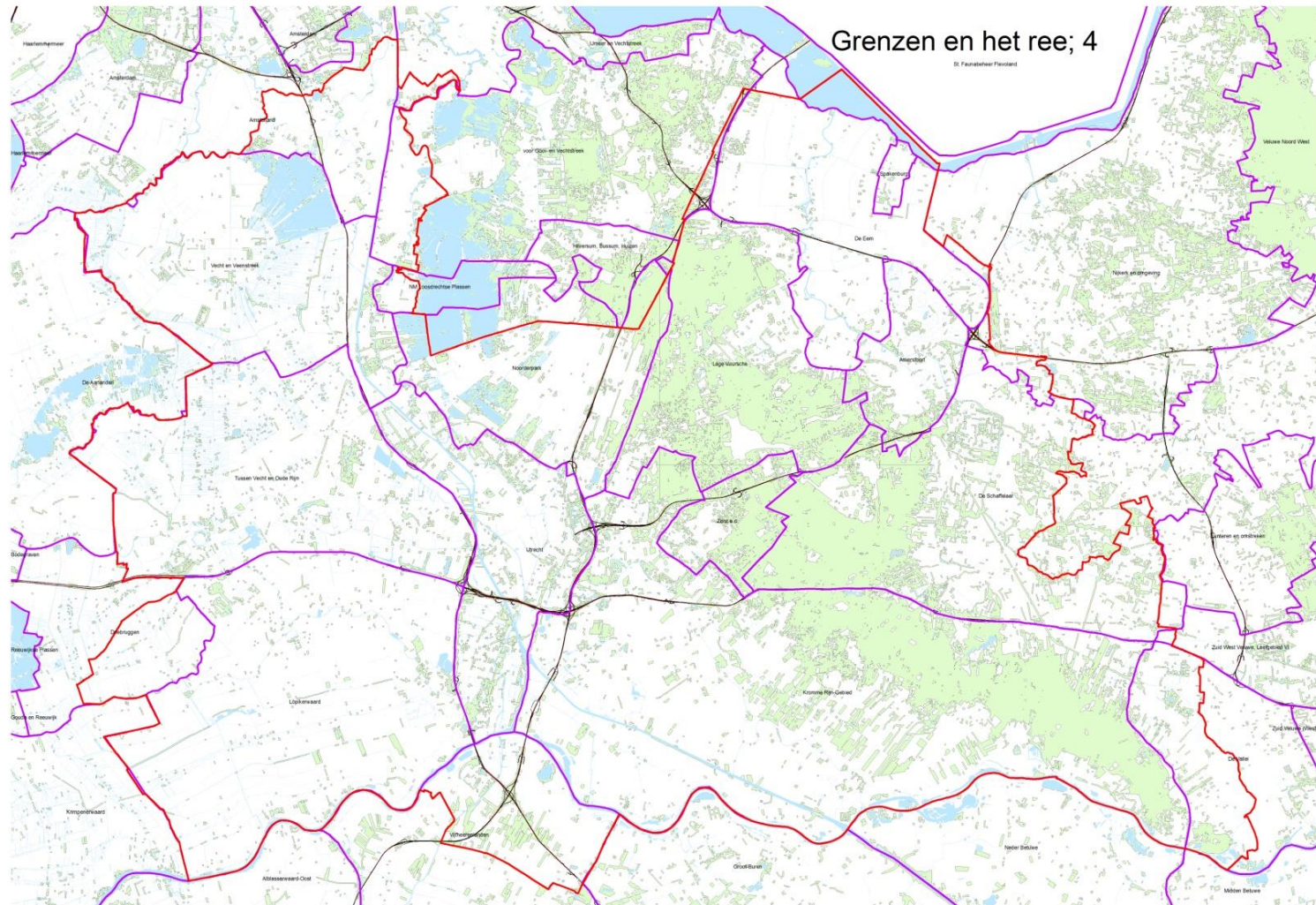

Nederland versus de rest van Europa

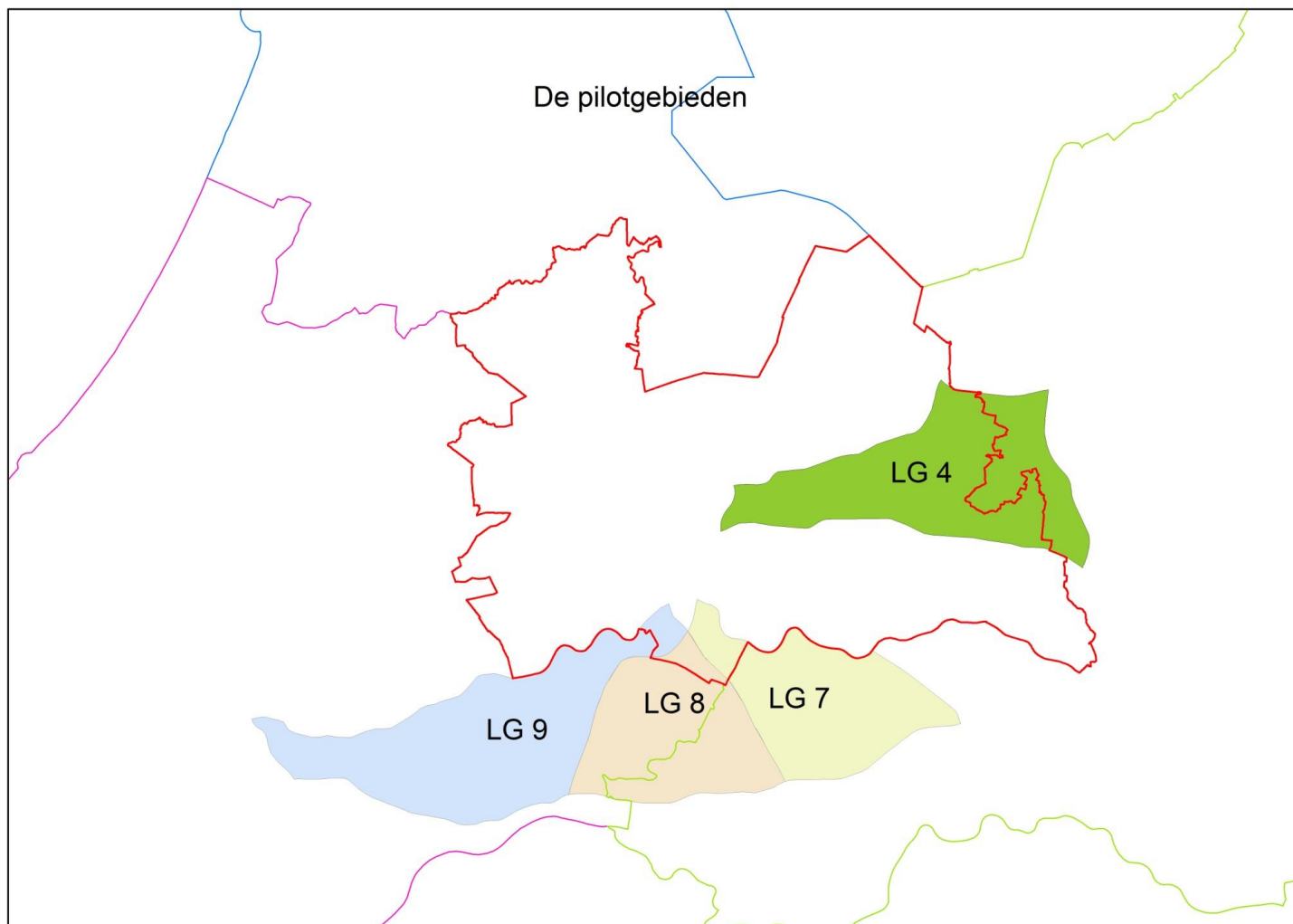
- In Nederland is het ree geen wild
- Wettelijke belangen
- Strikt en laat reactief beheer: er moeten eerst problemen zijn voor ingrepen worden toegestaan!
- Mede de oorzaak van de sterke groei van de reeënpopulatie.

Leefgebiedsbenadering

Utrecht en de leefgebieden

Opzet leefgebiedbenadering

Deel leefgebieden in op basis van fysieke barrières

Bereken de gewenste stand en bepaal de benodigde ingreep (FBP)

Stel een leefgebiedcoördinator aan

Welke gebieden?

De Schaffelaar:

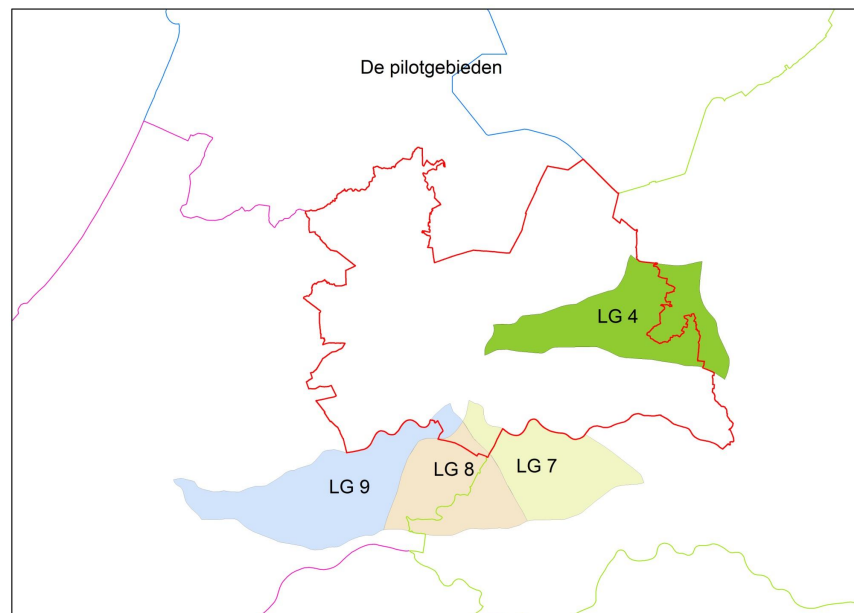
1 leefgebied (LG 4), 2 provincies, 4 WBE's.

Hoe krijg je het praktisch voor elkaar?

Vijfheerenlanden:

3 leefgebieden (LG 7-8-9), 3 provincies, 6 WBE's.

Hoe krijg je het bestuurlijk voor elkaar?

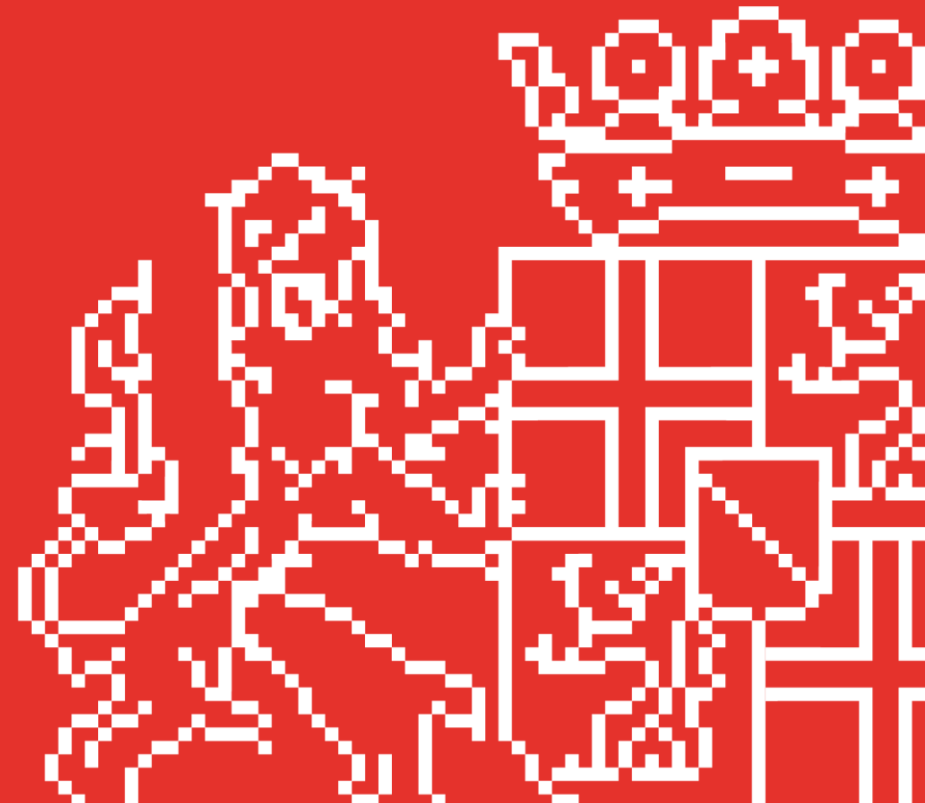

PROVINCIE UTRECHT

REEËNBEHEER UTRECHT DOOR DE BESTUURLIJKE BRIL

J.Berkhof
Sr. Beleidsmedewerker
Regelgeving natuur en landschap

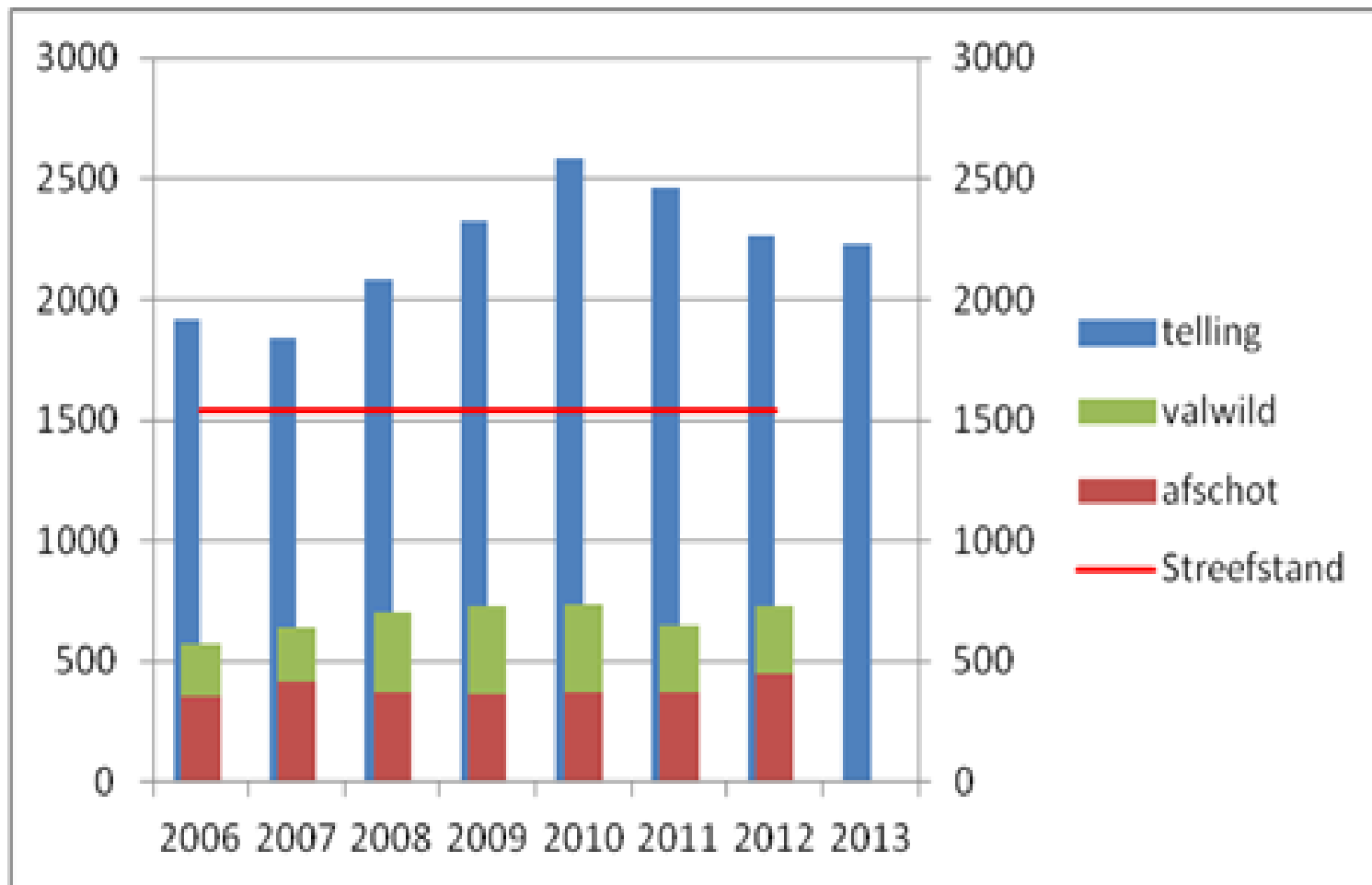

REEËNBEHEER IN UTRECHT:

- **Beleidsnota FFW PS 19-5-2008** (onthefingenbeleid)
perioden ingrepen: 1-12- tot 1-4 (geit) en 1-4 tot 1-9 (bok)
- **Reeënbeheerplan 2005**, basis ontheffing art. 68 FFW
Beheer o.b.v maatschappelijke draagkracht (van Haaften) =
streefstand (1536 stuks).
- **2012 Evaluatie reeënbeheer 2006-2011**
 - populatiegroei (circa 2300 stuks)
 - Ondanks groei populatie **geen** schade landbouw/bosbouw en populatieproblemen, alleen **wisselend beeld m.b.t. aanrijdingen** echter niet meer dan landelijk gemiddeld (10-15% getelde stand).

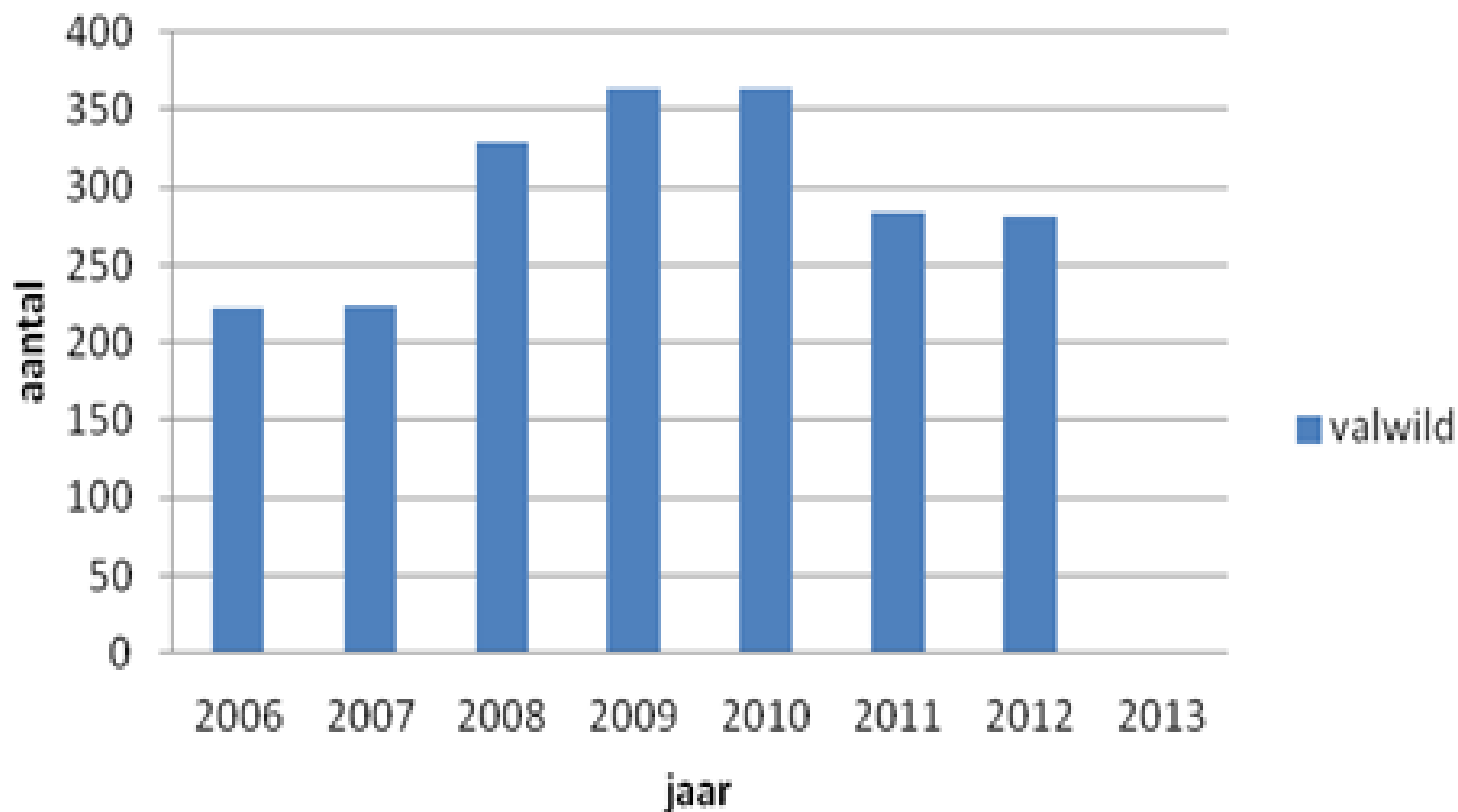

STAAFDIAGRAM POPULATIE EN INGREPEN (VALWILD EN AFSCHOT)

Valwild FBE Utrecht

TOENAME VALWILD TRIGGER BESTUURLIJKE AANDACHT REEËNBEHEER.

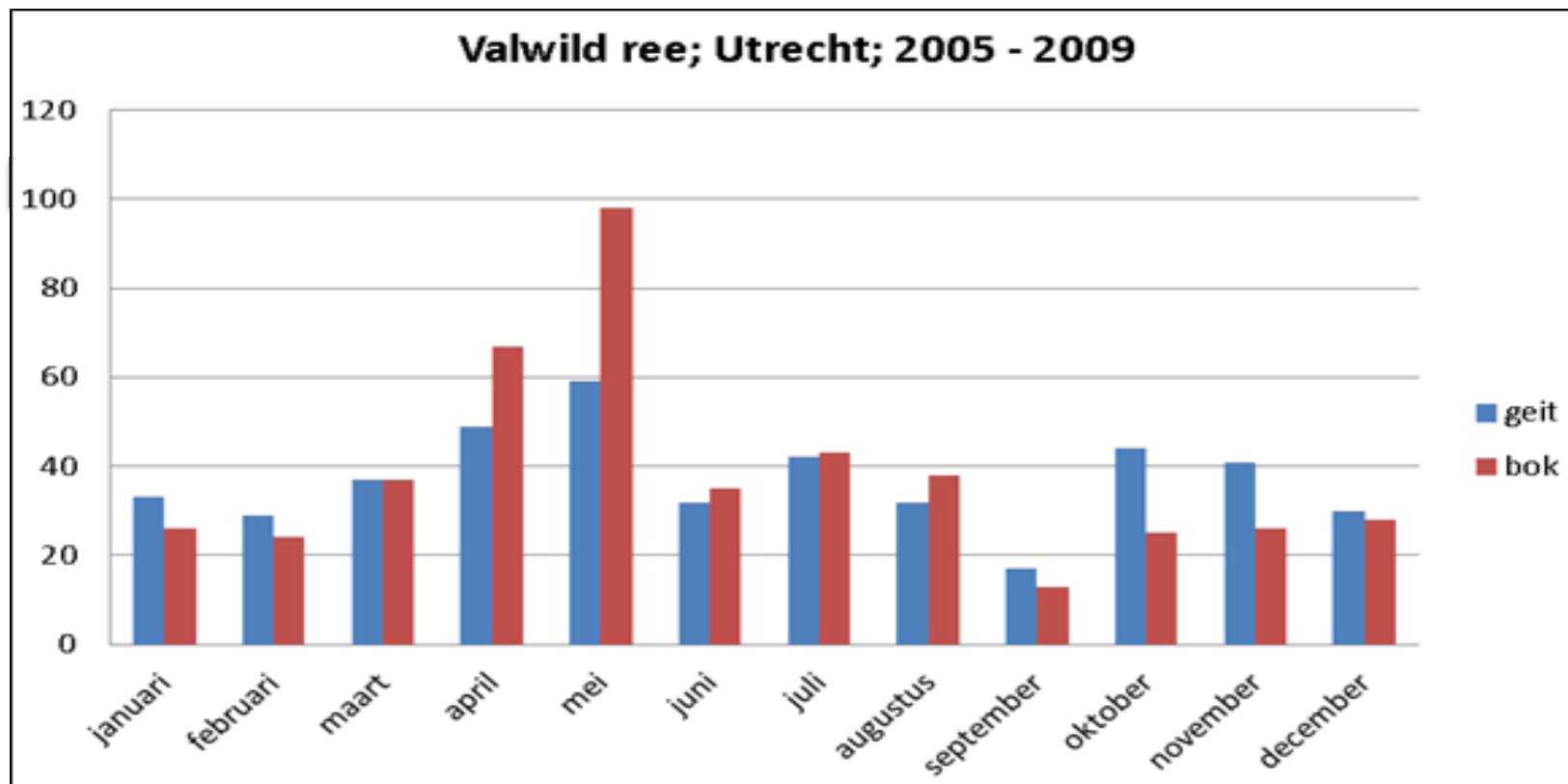
- 2011: Onderzoek aanrijdingen met reeën. Aandacht reeënbeheer vanwege verkeersveiligheid (toename valwild) (rapport).

Onderzoek brengt in beeld:

- > Hotspots provinciale wegen
- > Aantallen: 220-370 crashes per jaar.
- > Zekere regelmaat ontdekt:

- **Aanrijdingen pieken:** sept-mrt meer geiten
april-aug meer bokken
- **Piek:** april-mei bok en oktober-november geit

GEDRAGSPATROON REE

CONCLUSIES RAPPORT

- Risico's tussen verkeer en reeën zullen altijd blijven
- Hoe meer reeën, hoe meer aanrijdingen
- Niet aangetoond:
 - geen beheer meer aanrijdingen oplevert.
 - beheer in haar huidige vorm leidt tot minder aanrijdingen.
 - loslopende honden tot meer aanrijdingen leiden
- Aanbevelingen m.b.t. **weginrichting** en **proef** met **afschot op basis van gedragspatroon ree** bij hotspots.

2012 :RAPPORT VALWILD ALSNOG IN PROVINCIALE STATEN

Bij de vaststelling van de **Beleidsnota Edelhert, damhert en wild zwijn** op 30 januari 2012 is de volgende motie aangenomen:

- **Motie 4:**
“Om bij de zogenaamde provinciale 'hotspots' betreffende aanrijdingen met hoefdieren ook verlaging van de **maximumsnelheid** in beschouwing te nemen” (terug naar 60 km/u).
- **Interne afspraak om bij wegreconstructies (werk met werk maken)** rekening te houden met aanbevelingen rapport valwild 2011 (rasters, drempels). Voorbeeld projecten “Hart van de Heuvelrug”.
- **Lopende aandachtspunten:**
 - > Actueel houden hotspots
 - > Optimaliseren valwildregistratie (ook registreren langs wegen gemeenten)
 - > Zoeken balans wegmaatregelen en afschot.

BEVINDINGEN DOOR DE BRIL VAN DE POLITIEK (1).

- Juridisch houdbare ontheffing 68 alleen vanwege motief verkeersveiligheid, waarbij beter moet worden afgestemd op natuurlijk gedragspatroon ree.
- Weg- én faunabeheer beter afstemmen op het voorkomen van aanrijdingen met reeën (verkeersmaatregelen en/of afschot combineren), waarbij:
 - > Geen politiek antwoord op maatschappelijk aanvaardbaar aantal aanrijdingen (**minimale streefstand aanrijdingen**)?
 - > **Investeren in verkeersmaatregelen en ecoducten doet noodzaak afschot evenredig afnemen (minder aanrijdingen).**
 - > Zoektocht juiste **balans** tussen het maatschappelijk belang (draagvlak) (investeringen) (**knuffelgehalte** van het ree) en de populatieomvang i.r.t. verkeersveiligheid.

BEVINDINGEN DOOR DE BRIL VAN DE POLITIEK (2).

- **Ondanks de grotere populatie zijn echt grote problemen in Utrecht tot nu toe uitgebleven.**
 - >Nut en noodzaak grote ingrepen op basis van rekenmodellen?
- **Provincie gebaat bij flexibel beheer, inzetbaar op geconstateerde problemen en dat kan inspelen op veranderende (maatschappelijke) omstandigheden.**

PILOT LEEFGEBIED BENADERING EEN INTERESSANTE GEDACHTE

1. Experiment op basis van volledige probleem- en projectomschrijving.
2. Vrijwilligheid en voldoende draagvlak op alle niveaus bepalen start.
3. Tussenevaluaties en eindevaluatie na afloop experiment o.a. op resultaat en draagvlak bepalen go er nog go verdere uitrol.
4. Randvoorwaarde: Geen verhoging administratieve lasten en kosten.

Leefgebiedbenadering

Gerrit Jan Spek
Leefgebiedcoördinator Gelderland

De pilot

VOOR DE GOEDE ORDE:

1. Er is door provincie nog geen besluit genomen
2. Staat tot dat moment los van het FBP Utrecht
3. De provincie en de FBE beslissen immers of ze er eventueel verder mee willen of niet!

Randvoorwaarden/knelpunten

**Acceptatie door provincies, FBE's, WBE's, grondeigenaren
Jachthouders,**

Decentralisatie natuurbeleid

Financiering leefgebiedcoördinator

Financiering pilot

Pilot leefgebied 4

Inhoud

- **Aard en omvang probleem**
- **Waarom leefgebied De Schaffelaar**
- **Doel**
- **Beoogde partners**
- **Planning en looptijd**
- **Definiëring van het leefgebied**
- **Rol en taken leefgebiedcoördinator**
- **Oude situatie versus nieuwe situatie**

Aard en omvang probleem

Er verongelukken ongeveer 2 reeën per week in het gebied
(471 aanrijdingen in 5 jaar tijd: 1,8 ree per week)

Gemiddelde schade circa € 2.500,- per aanrijding
(in NL: circa 10.000 aanrijdingen = € 25 miljoen!)

Er is ruimtelijk een goed en duidelijk beeld van het probleem

Niet alle reeën zijn dood, dierenleed!

Mogelijk schade aan gewassen (nu nog zeer beperkt tot nihil)

Waarom leefgebied De Schaffelaar

Veel gegevens bekend

Doorkruist met provinciale wegen

Harde buitengrenzen

Provincie grens overschrijdend (relatief eenvoudig pilotgebied)

Doel

Hoofddoel

- **Reduceren van het aantal verkeerslachtoffers met 30%**

Subdoelen

- **verhogen efficiëntie en effectiviteit van de ingrepen**
- **maximalisering samenwerking van alle actoren in het veld**

Beoogde partners

Provincie Utrecht

Utrechts Landschap

Staatsbosbeheer

Defensie (Leusderheide)

Particuliere eigenaren

FBE Utrecht

WBE's

Jachthouders

Faunafonds

LTO

Wegbeheerders

Gemeenten

Anderen?

Planning en looptijd

Start februari 2014

Looptijd 3 jaar, met een jaarlijkse evaluatie met 'go or no-go' moment

Eind voorjaar 2017

Definiëring van het leefgebied

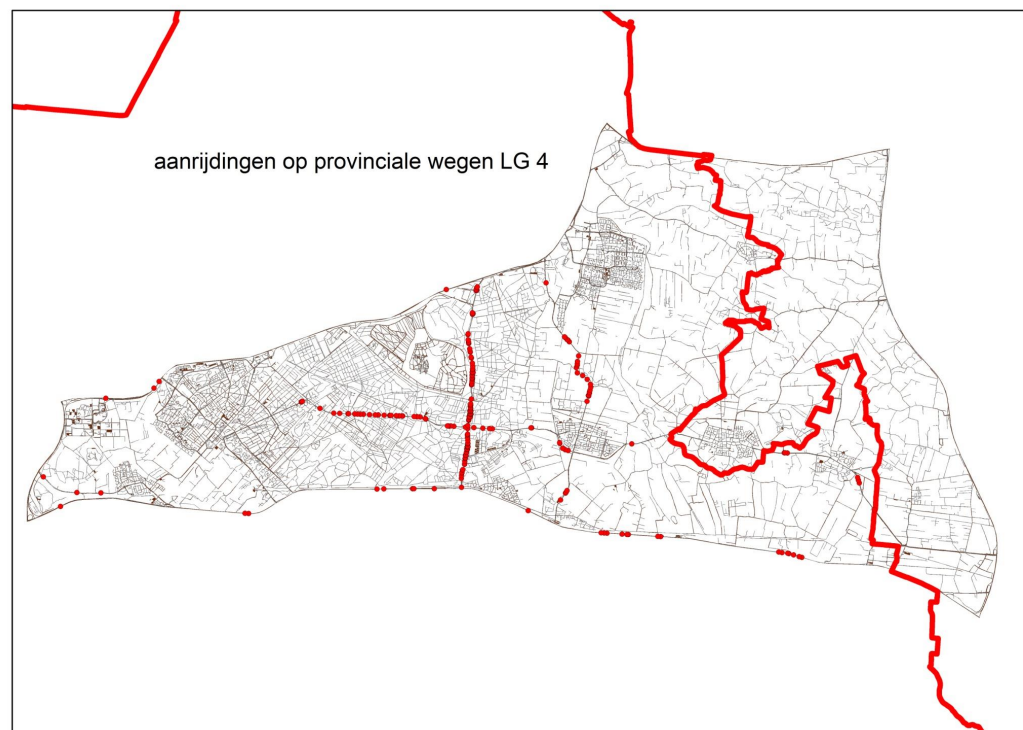
Begrenst door een vijftal rijkswegen:

A27 in het westen

A28 en A1 in het noorden

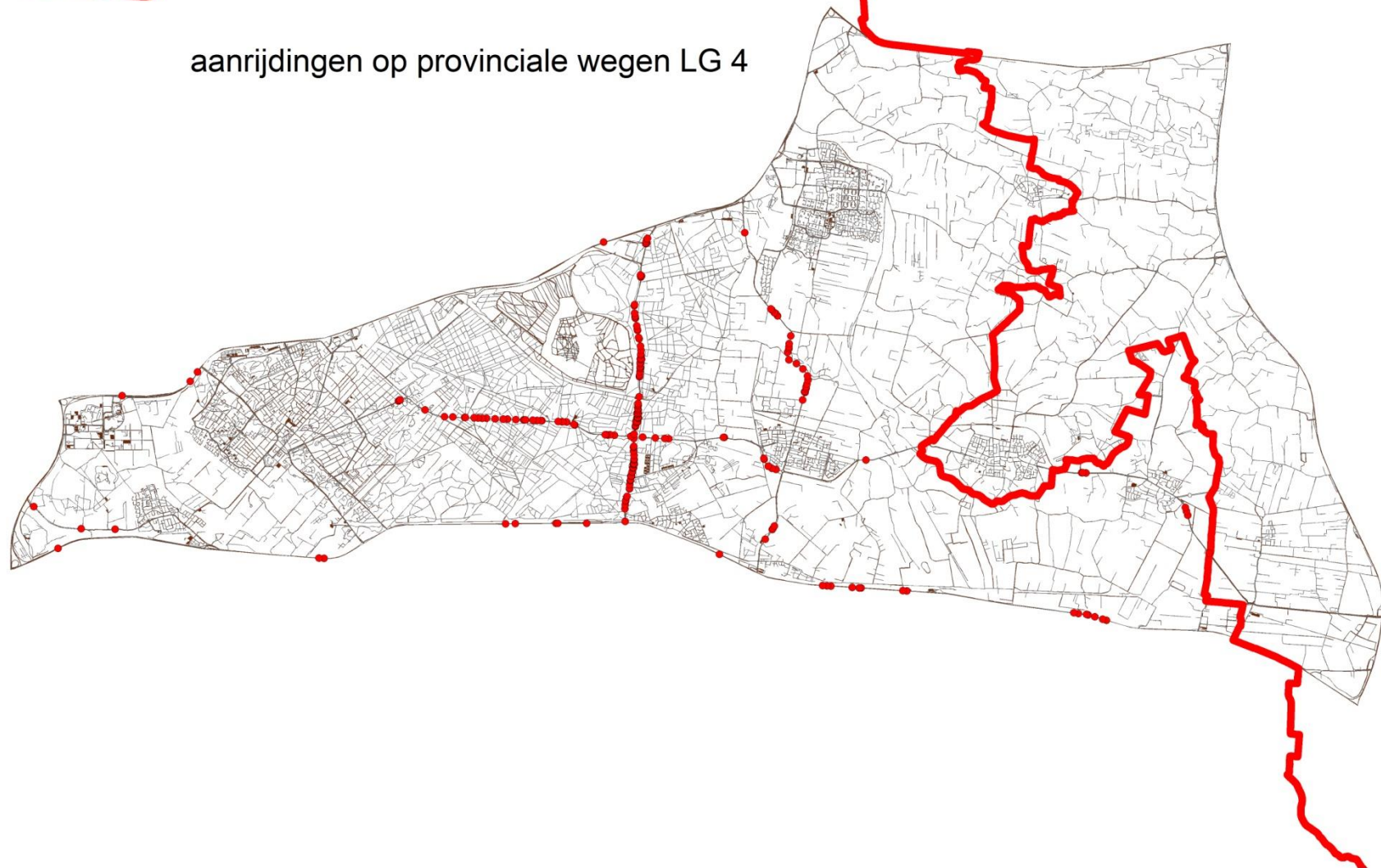
A30 in het oosten

A12 in het zuiden

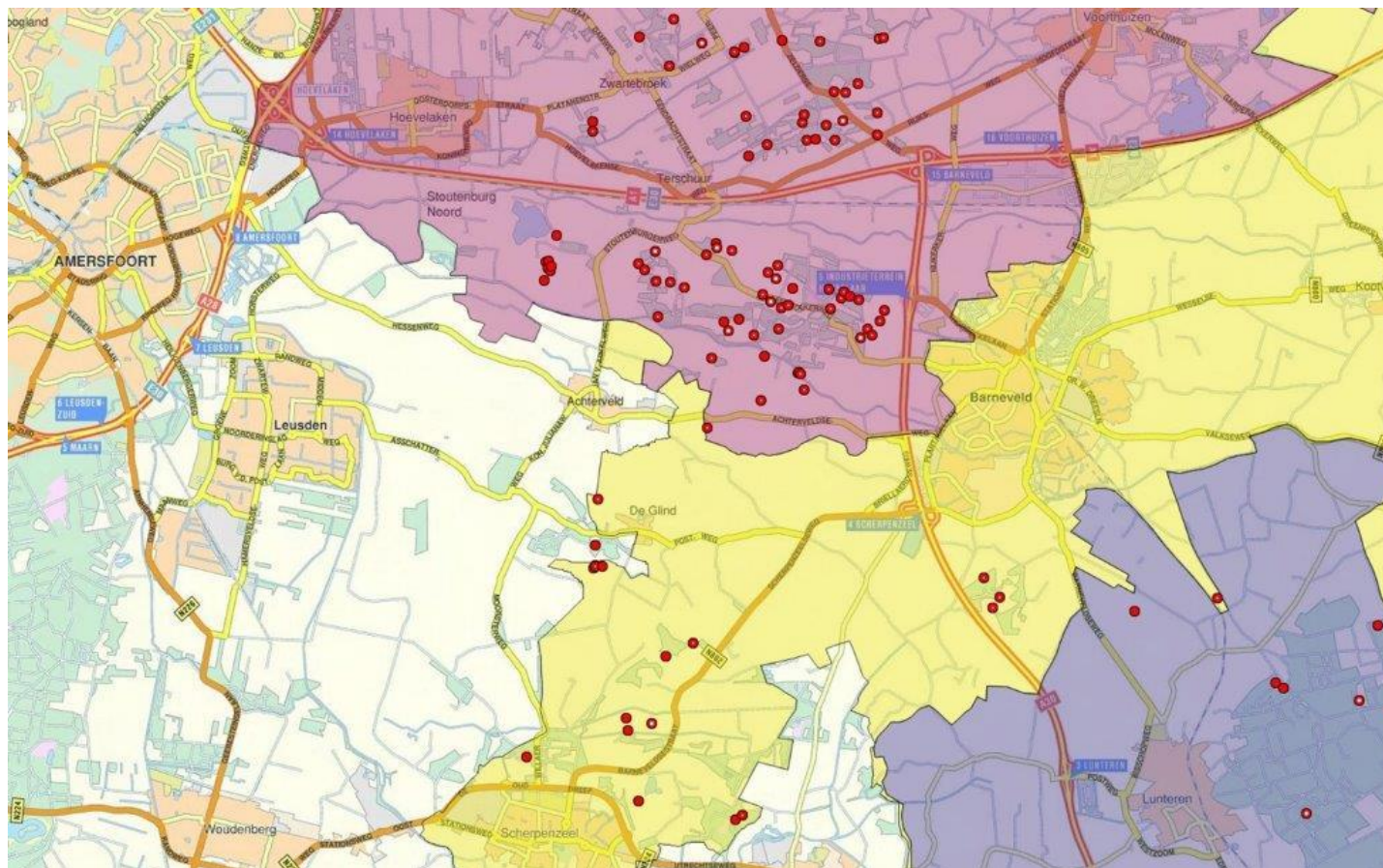

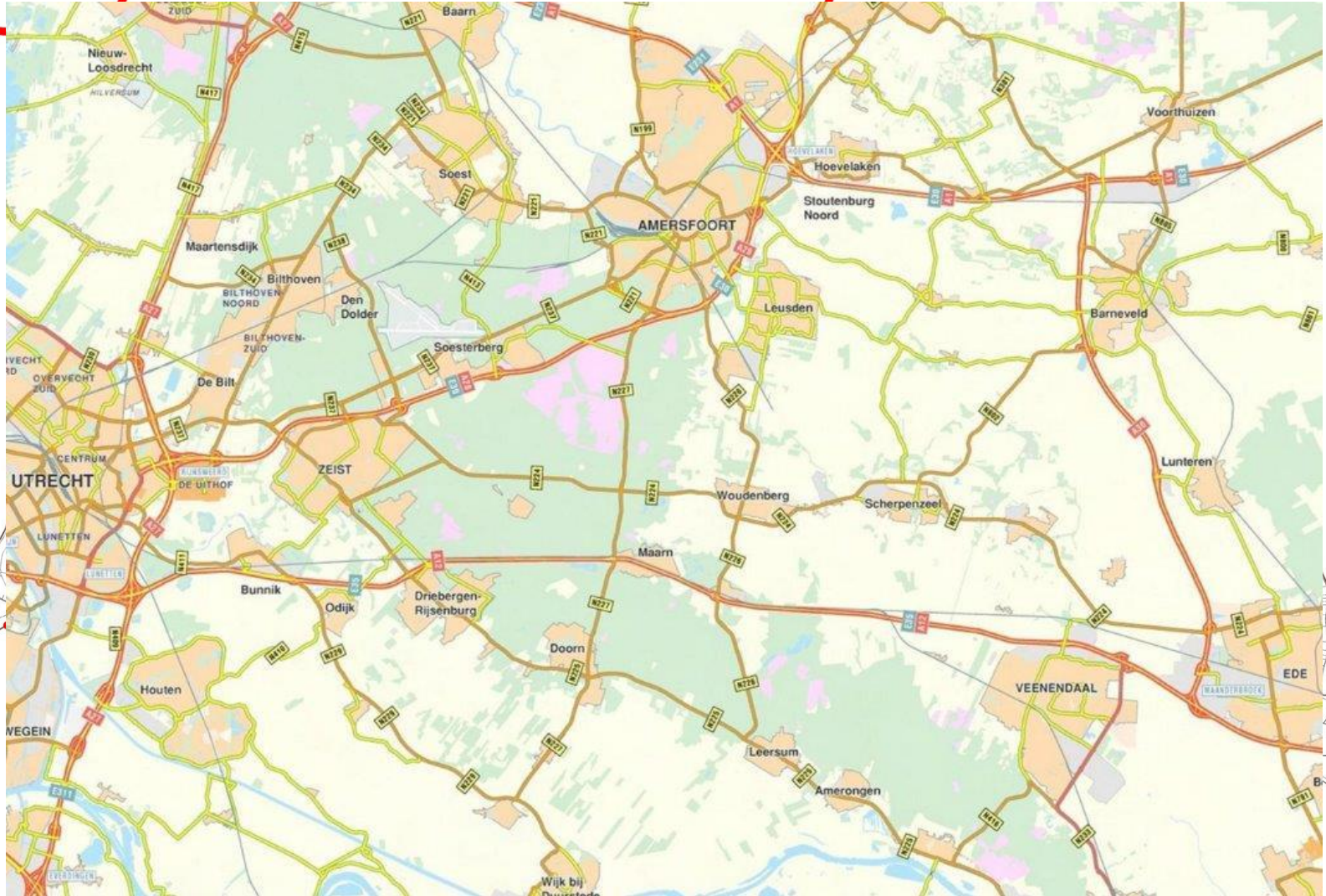

aanrijdingen op provinciale wegen LG 4

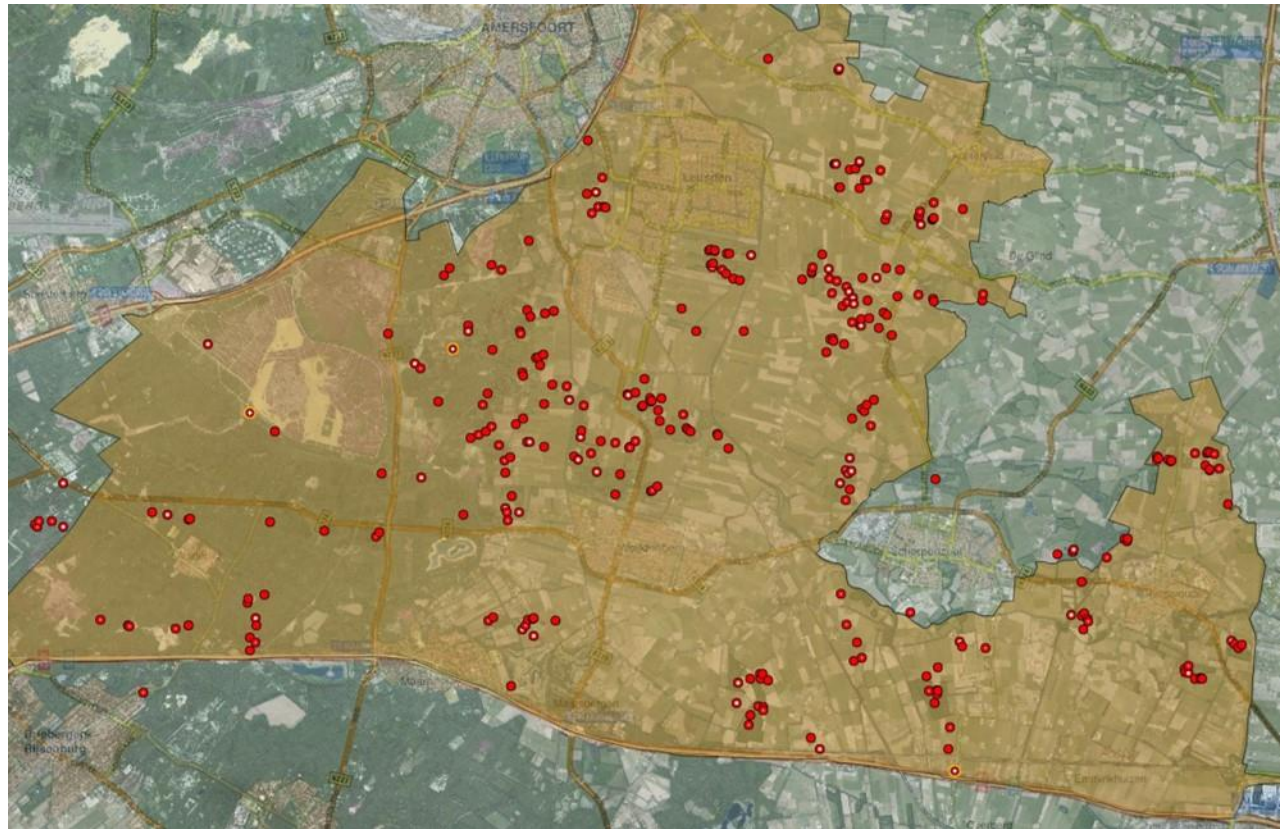

Meerdere WBE's

Effect gericht afschot?

Taken leefgebiedcoördinator

- Afstemming tussen provincies, FBE's, WBE's, grondeigenaren, etc.
- Uniforme reeëntellingen (populatie)
- Bewaking afschot realisatie (maatregel)
- Realtime beeld aanrijdingen met reeën (schaderegistratie)
- Sturing uitvoering FBP
- Hebben maatregelen effect?
- Opstellen plan van aanpak (totale leefgebied; in consensus met de WBE's; proactief en probleem gestuurd)
- Voorlichting leefgebiedbenadering (maatschappelijk draagvlak)
- Bevorderen onderlinge samenwerking

Consequenties

Jachthouders:	zijn nu verantwoordelijk voor de uitvoering en blijven ook verantwoordelijk voor de uitvoering
WBE:	lossen samen met jachthouders, TBO's en grondbezitters gecoördineerd het probleem op betere samenwerking en onderling begrip
LGC:	denkt op leefgebiedsniveau, bundelt beheer over voor reeën niet herkenbare grenzen
FBE:	van veel aanspreekpunten naar één aanspreekpunt per leefgebied, betere realisatie van de gestelde doelen, probleemgerichte aanpak
Provincie:	Beheer conform beleid, beheer conform de Flora- en faunawet

Stellingen

Tijd voor enige reflectie...

Ruud Foppen
Dagvoorzitter

Stelling 1

Het huidige beheer van reeën leidt tot een onbeheersbare populatie

Stelling 2

**Je hebt pressiemiddelen nodig om onwelwillende uitvoerders
te dwingen mee te doen aan het beheer van reeën op leefgebied**

Stelling 3

Provincie's, FBE's, WBE's, terreineigenaren en jachthouders spelen een gelijkwaardige rol bij het beheer van reeën

Stelling 4

Wanneer een provincie problemen heeft met de fauna, dan moet de FBE het oplossen

Stelling 5

Het ree houdt zich niet aan administratieve grenzen, daarom moet het reeënbeheer in Nederland op uniforme wijze worden uitgevoerd

Stelling 6

De leefgebiedbenadering is dé oplossing voor het verminderen van het aantal aanrijdingen met reeën

Het Faunafonds en de Vereniging Het Reewild danken u voor uw aanwezigheid en inbreng.

Graag nodigen wij u uit voor de lunch.

Vergeet u vooral niet uw 'goody bag' mee te nemen voor vertrek.